

PROGRAM

Elfrida Andrée (1841 – 1929)

Svanen (Carl Wilhelm Böttiger)

Tre sånger med piano op 8

En vacker höstdag (Sven Adolf Hedlund)

Vi ses igen (Viktor Rydberg)

Visa en vårmorgon (Johan Ludvig Runeberg)

ur *Två Romanser för violin och piano*

Nr 1. *Larghetto*

Lili Boulanger (1893 – 1918)

ur *Clairières dans le ciel* (Francis Jammes)

Nr 1. *Elle était descendue au bas de la prairie*

Nr 2. *Elle est gravement gaie*

Nr 4. *Un poète disait que, lorsqu'il était*

Nr 5. *Au pied du mon lit*

Nocturne för violin och piano

Kaija Saariaho (f. 1952)

Changing Light (Jules Harlow)

PAUS

Maurice Ravel (1875 – 1937)

Sonat för violin och piano a-moll "Posthume"

Agathe Backer Grøndahl (1847 – 1907)

En Bøn ur *Tre sånger med pianoforte op 1* (Vilhelm Bergsøe)

Lind ur *Blomstervignetter op 23* (Vilhelm Bergsøe)

Ouverture ur *Fem sange for mezzosopran op 41* (Vilhelm Krag)

Efter en sommerfugl ur *Mor synger op 52* (Andres Jynge)

Robert Schumann (1810 – 1856)

Arabesque C-dur op 18

Laura Netzelt (1839 – 1927)

Sånger vid Piano med obligat violin op 20

1. *Hvem styrede hit din väg?* (Johan Ludvig Runeberg)

2. *Om min tanke långt från gruset* (Carl David af Wirsén)

Din frid, var han en drömgestalt? Op 61 (Viktor Rydberg)

Medverkande: Elin Rombo, sopran, Anders Kjellberg Nilsson, violin, Sveinung Bjelland, piano

Orubblig ambition och intensiv kontakt med sina känslor hade **Elfrida Andrée**, Sveriges första kvinnliga organist och domkyrkoorganist, telegrafist, dirigent och tonsättare av större orkesterverk.

Svanen är en komposition för sopran och violin med piano. Dikten av Böttiger beskriver svanen som under sin levnad är helt tyst, och först då den är döende börjar sjunga, och så slocknar tonerna med den.

Tre sånger med piano opus 8 utkom första gången 1881. Den första, *En vacker höstdag*, har en text av Andrées gode vän Sven Adolf Hedlund, liberal publicist och riksdagsman. Rydbergs dikt *Vi ses igen* skildrar hur två ungdomar möts och förälskas, men skiljs åt. På sin ålders höst har kvinnan kvar sin förhoppning att de ska mötas igen. Den sista och tredje sången *Visa en vårmorgon* utgörs av Runebergs dikt *Lärkan*. En kort och snabb naturbetraktelse!

Ur *Två romanser för violin och piano* (1884) hör vi den första, ett drömskt, älskligt *Larghetto*.

Systrarna **Nadia och Lili Boulanger** kom från en parisisk musikersläkt. Lillasyster Lili kom in på Pariskonservatoriet 16 år gammal, och blev som nittonåring första kvinna att belönas med det prestigefulla Rompriset för en av sina kompositioner. Lili Boulanger var sjuklig och dog ung men lämnade, för att använda systemen Nadias ord, ändå ”ett kort men varaktigt avtryck i musikhistorien”.

Vi ska höra fyra av de 13 sångerna i cykeln *Clairières dans le ciel* (1914):

Nr 1: Hon hade gått ner till slutet av ängen, där det växte blommor som trivdes vid vatten. Hon kom tillbaka, blöt och skrattande. *Nr 2:* Hon är allvarligt munter. Ibland såg hon upp på mig. Hon var mjuk som nattens gula och blå sammetsmatta av penséer. *Nr 4:* En poet berättade att dikterna knoppade upp i honom som rosor på en rosenbuske. Jag vill hängivet ge henne färgen av en namnlös parfym. *Nr 5:* Vid fotändan av min säng satte min mor en Svart madonna, och jag älskar den med nästan italiensk hängivenhet. Virgo Lauretana, du vet att under de timmar jag inte är värdig älskas av henne, svalkas mitt hjärta av din parfym.

Nocturne skrevs 1911 för flöjt och piano men är ofta förekommande med cello eller violin i solostämman – som idag. Lyssnar man noga kan man mot slutet av stycket höra en handfull toner citeras ur Debussys *Prélude à l'après-midi d'un faune*.

Finska **Kaija Saariaho** är sedan 1982 verksam vid det elektroakustiska institutet IRCAM i Paris. Hennes verklista ha stor spännvidd; orkesterverk, operor och baletter, kammarmusik och elektronisk musik. Saariaho fick Nordiska rådets musikpris 2000 och Polarpriset 2013.

Texten till *Changing Light* är en dikt av rabbinen **Jules Harlow**, som Saariaho valde att tonsätta inför en beställning till ett projekt 2002 om universell medkänsla. Dikten innehåller ett antal kontraster som kan verka skarpa och tydliga men visar sig vara vaga och illusionära: Dag och natt, mörker och ljus. Vi är dödliga men också skapelsens krona. Vi lever i tillfälliga skyddsrum. Dikten slutar i en bön om att ”förnya våra liv så som Du förnyar allt.” Saariaho skriver i en kommentar till verket: ”Duons intima natur och bräckliga ljudvärld återspeglar bräckligheten i vår osäkra tillvaro.”

Maurice Ravel föddes i den baskiska delen av Frankrike. Redan som 14-åring började han studera piano och senare komposition vid Pariskonservatoriet. Några av hans mest kända verk är *Pavane för en död prinsessa*, *Boléro* och hans enda *Stråkkvartett*, vars andra sats med sina pizzicato blir särskilt välkänd inte minst för nutidens publik då den använts som filmmusik (The Royal Tenenbaums) och vinjettmusik (SVT:s Kulturstudion).

Violinsonaten i a-moll består av en enda, 15 minuter lång sats, *Allegro. Allegro fugato* och komponerades i april 1897 då Ravel fortfarande var elev vid konservatoriet, men verket kom inte i tryck förrän 1975, därav tillägget ”posthume”. Här möter vi en ung Ravel, full av liv och ganska impressionistisk i sitt uttryck!

Norska **Agathe Backer Grøndahl** studerade piano och komposition i Oslo och Berlin och efter debuten i Oslo 1869 gjorde hon under de följande decennierna flera konsertresor runt om norra Europa, med mycket stor framgång. Norsk folkmusik och tysk romantik präglar hennes kompositioner och av hennes cirka 250 sånger får vi idag höra ett axplock i kronologisk ordning:

En Bøn, tillägnad sångerskan Nina Grieg, följs av *Lind om oron som väcks varje år då lindarna står i blom*. *Ouverture* beskriver sorglöst på norskt bokmål den ljuvliga sommaren och den sista sången, *Efter en sommerfugl* handlar om hur besvärligt det är att fånga en fjäril med bara händerna, om den bara ville sitta still!

Den tyske kompositören och pianisten **Robert Schumann** komponerade sin *Arabesk* 1839. Titeln kan ses inte bara som ett ornament, en dekoration, utan kan tänkas antyda något mer komplicerat. Schumanns två kontrasterande personligheter, den eftertänksamme *Eusebius* och den intensive *Florestan*, förekommer tydligt i verket. Det avslutas överraskande med ett gripande postludium.

Pianisten och tonsättaren **Laura Netzel** föddes i Finland men växte upp i Stockholm. Hon studerade piano och sång för privatlärare hemma i Stockholm, och fick sin kompositionsutbildning av Charles-Maria Widor i Paris. Debuten som tonsättare skedde 1874 under pseudonymen N. Lago. Hennes verklista omfattar ca 70 verk, mest kammarmusik, pianostycken och vokalverk. Efter de två sångerna ur op 20, *Hvem styrde hit din väg?* och *Om min tanke långt från gruset* avslutas konserten med Netzels tonsättning av Viktor Rydbergs dikt *På floden*, som i sin tur bygger på en tolkning av den dystre österrikaren Nikolaus Lenaus dikt *Blick in der Strom*.

© Verkkommentarer Musik i Syd / Gerd Román Hall

Om trion:

Hovsångerskan **Elin Rombo** är en av de mest framgångsrika svenska sångerskorna idag. Hon sjunger på såväl operascener som med orkestrar runt om i Sverige och världen. Elin framträder också ofta som romanssångerska.

Anders Kjellberg Nilsson är en svensknorsk violinist och 1:e konsertmästare i Kungliga Hovkapellet. Han har uppträtt som solist med samtliga symfoniorkestrar i Norge och är även aktiv som spelande ledare i kammarorkestrar.

Sveinung Bjelland är en av Norges högst aktade pianister, som uppskattas för sin klangrikedom och sitt gedigna musikerskap.

KAMMARKATALOGEN
Legato

Elin Rombo, Anders Kjellberg Nilsson & Sveinung Bjelland

